

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput II. Secundum argumentum ingentis defectûs rationis humanæ,
petitur ex insufficientia ipsius ad assequendas ipsas, etiam minimas,
naturales & philosophicas veritates, sine multiplicium errorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Monita & exempla Sanctorum adversus istas iudicii præcipitationes, temerariaeque de rebus incertis & ambiguis definitiones, vide infra c. 8.

CAPUT II.

Secundum argumentum ingentis defectus rationis humana, petitur ex insufficientia ejusdem ad assequendas ipsas, etiam minimas, naturales & philosophicas veritates, sine multiplicium errorum admixtione.

- 10 **N**imiam exaltatorum humanae rationis in ea praesidentiam multiplex experientia palpabiliter confundit, experientia utique innumerabilium errorum, in quos foedè prolapsi sunt Philosophi Gentiles, & ipsimet eorum Principes, quamvis acutissimi, quamvis subtilissimi, quamvis ingeniorum stupores; utpote qui, cum omni acumine ingeniorum suorum, cumque omni subtilitate humanarum rationum suarum, inciderunt in scopulos nedum putidissimorum errorum circa Deum & divina, circa finem hominis ultimum, mediaque ad illum (de quibus postea) sed & circa obvias etiam & minimas, uterque naturales ac philosophicas veritates, cum omnique studio & labore suo, earumdem veritatum certitudinem parùm admodùm promoverunt.
- 11 Ad cujus evidentiam sciendum est, tres olim fuisse primarias scholas Philosophorum. Prima fuit Academicorum, nihil credentium, nihil opinantium, nihil definitium; utpote quibus turpe visum est viro sapienti, in hac rerum caligine, aliquid opinari, vel alicui rei assensum præbere. Aiebant enim impossibile esse veritatem à nobis inventi, à falsitateque discerni, eaque de causa sapientiam collocabant in inquisitione, seu investigatione veritatis, non in illius perceptione, utpote impossibili: ex quo conficiebant, cohibendum à sapiente assensum omnem, utpote expositum periculo erroris, quem extremum vocabant malum sapientis.
- 12 Secunda schola fuit Pythagoricorum, omnia ex adverso credentium, seu omnia ut vera admittentium, quæ vera cuiquam apparerent, etiam utramque partem contradictionis, dum una uni, altera alteri vera appareret. Veritatem quippè in apparentia collocabant.
- 13 Duas hæc scholas innumerabilium errorum parentes fuisse, ex sola earum enarratione satis apparet. Nam qui omnia credit & approbat, innumerabiles errores approbat & credit; qui autem nihil approbat & credit, sed veritatem tamquam inventu impossibilem semper inquirat, valdè imprimis fatuus est, rem inventu impossibilem quærendo, oleumque & operam in perquisitione rei invenibilis amittendo. Deinde stultissimam sibi obligationem imponit nihil agendi, nihil omittendi, omniaque proinde simul agendi & omittendi, dum non magis scit quid sibi agendum, quàm quid omitten-

dum, nec contra: nec quæ sibi sit ratio agendi quàm omittendi, vel contra: sine ratione verò nihil agere, nihil omittere debet rationalis homo.

Ad hoc quidem evadendum, dixerunt probabile, seu verisimile, absque assensu, sufficere ad agendum vel omittendum. At quomodò probabile aliquid iudicabant, qui nihil iudicabant? quomodò probabile quidpiam esse poterat iis, quibus nihil erat approbabile, seu qui nihil approbare poterant; cum probabile & approbabile idem sint? Quomodò cognoscere poterant, quid esset verisimile, seu simile vero, prope verum, propius vero, &c. qui nihil unquam verum cognoverant, nec cognoscere poterant? non magis quàm cognoscere quispiam possit Petrum in facie esse similem Paulo, qui Pauli faciem nec actu nec potentiam cognoscit.

Sed & si nihil admittebant ut verum, nullum ergo admittebant primum nec ulterius probandum principium. Omnia igitur probare debebant & demonstrare; utique probationis probationem, & istius probationis probationem, & sic sine fine. Immo simul omnia probare, demonstrare debebant, & nihil probare. Omnia probare quidem, utpote nihil admittentes ulterius non probandum. Nihil verò probare debebant, quia nihil probare poterant, qui probationem finire non poterant, nec invenire veritatem, ad quam invenendam omnis probatio tendit. Quo argumento conficitur, quòd sicut in causis deveniendum ad aliquam primam causam incausandam, sic in probationibus, seu rebus probandis, deveniendum ad aliquam primam non probandam, sive ad aliquod primum, probandorum omnium principium ulterius non probandum.

Nec ibi finis stultitiæ ipsorum: dum enim nihil credere affectabant, plus omnibus credebant; utpote, qui non credendo credenda, credebant non credenda. Ideò quippè ea non credebant, quia credebant non esse credenda. Fidem itaque credendis negando, ne deciperentur, plus omnibus decipiebantur, ipsorumque nolle decipi, erat reverà decipi. Quisquis enim fide digna, credit non esse digna fide, procul dubio decipitur, in eoque plus aliis decipitur, quòd nullo fundamento fide digno ad id credendum moveatur. Quod in Academicis tanto verius erat, quòd fundamenta omnia, magna, parva, minima, ipsis videbantur indigna, quibus ad fidem seu ad credendum moverentur.

Vanissimè proinde sibimetipsis prudentes videbantur, prorsusque indigni erant, qui tales haberentur. Tum quia admitti non debebant ut prudentes, qui nihil admittendum volebant. Tum quia admitti non debet ut prudens, qui in nullo fidem nec audientiam meretur: in nullo verò fidem merebantur, qui omnem aliis fidem negabant: nec in ullo audiendi erant, qui (ex supradictis) nihil erant probaturi. Tum quia sicut ceteri videbantur ipsi impru-

imprudentes, in eo quod crederent non credenda; sic ceteris ipsi merito videri debebant imprudentes, in eo quod non crederent credenda. Tum quia imprudentes sunt, qui carent prudentiâ ad omnem humanæ vitæ rationem necessariâ: ad omnem verò humanæ vitæ rationem seu moralem, seu civilem, necessariū est nec omnia credere, nec nihil; sed aliqua credere, aliqua non credere. Tum denique, quia vanissimum imprudentissimumque erat fundamentum ipsorum. Siquidem ideò noblebant credere, quia multi credendo decipiuntur. Verum hoc ipsum argumentum credere debebant: quia multi etiam non credendo decipiuntur. Denique simili fundamento conficeretur, neminem debere manducare, nubere, navigare: quia multi comedendo contrahunt morbum, nubendo conjiuntur se in multiplex periculum, navigando pereunt, &c.

- 18 Academicis ex parte confenserunt Heraclytus & Cratylus, scilicet in nihil credendo; sed diverso ex principio. Quia scilicet non solum putabant verum non esse invenibile, sed quod amplius est, verum nihil esse. Verum, eo ipso, suo se ore iudicabant, fatendo verum non esse quod dicebant, sibi que loquelam interdicens: cum non liceat scienter loqui, seu dicere esse quod non est, vel non esse quod est.
- 19 Tertia schola fuit Peripateticorum, seu Aristotelicorum: qui in eo quidem circumspetiores fuere, quod nec omnia crederent, nec nihil; sed aliqua crederent, aliqua non crederent, de aliquibus dubitarent. Ceterum aliunde impegunt in errores tam crassos, ut de Aristotele eorum Principe Theodoretus de curand. Græcor. affect. serm. 5. pronuntiat: *haud sanè meliorum, sed multo pejorum dogmatum auctorem existisse*. Mundum quippe ab æterno statuit, ex futili planè fundamento; ex eo verò errore sequitur, vel animas hominum mortales esse, vel infinites de corporibus in corpora transmigrasse, vel infinitum jam numerum animarum existere. Et mortalem quidem hominis animam statuisse censet Theodoretus, solumque ad lunam usque Dei gubernationem pertingere: cetera fato esse subiecta. Nec certè negari potest, ipsum, circa animarum immortalitatem varium fuisse, solumque ad lunam usque Dei providentiam extendisse, cum Theodoro communis est sententia Patrum, Ambrosii 1. offic. 13. Epiphani in Compendiar. fid. doct. Nazianzeni or. 33. Clementis Alexand. l. 5. Strom. Laërtii in vita Aristotelis, &c.
- 20 Pergamus, humanamque rationem, sibi relictam, etiam in rebus obviis ac minimis passim cæcutire, naturaliumque de iis veritatum certitudinem post omnem conatum summorum ingeniorum, per triginta jam sæcula, parum admodum promovisse, sensibiliter ostendamus. Nec verò alio ad id opus exemplo, quam compositionis festucæ v. g. circa quam, à tribus annorum millibus, tot sunt, tam obscuræ, tamque difficiles sententiæ, ut post omnia, quæ prima mundi ingenia, à tanto

Tom. I.

tempore hac de re excogitarunt ac scripserunt, humana ratio nondum inveniat exitum. Uti nec circa innumeras alias philosophicas veritates, circa quas ejusdem rationis cæcitatem insufficientiamque perspicuam faciunt innumera & continua Scholarum Doctorumque de iis dissensiones, rixæ & contentiones, à tribus pariter annorum millibus perdurantes.

Enimverò tamen Philosophia naturalis, intra capacitatē humanæ rationis, præ ceteris esse videatur, nihilominus Clemens initio recognitionum deplorat, quod de ea nihil aliud videre sit, nisi dogmatum assertiones & impugnationes, ac sine fine certamina, nec tam qui veram sententiam defendit, quam qui acrius subtiliusque disputat, vincere solet: neque sententia ac definitiones rerum pro natura sua, ac veritate causarum, sed pro ingenii defendentium, falsa imaginantur aut vera.

De eadem Michaël de Elisalde in lib. cui titulus *Forma vera Religionis*, &c. "vix quidpiam (inquit n. 120) prorsus firmum in ea invenio. Nam materia illa prima, quæ prima reliquorum est basis, nullo certo principio demonstratur, & meliora fortè sunt, quæ contra eam, & illius Authorem Aristotelem, Justinus Martyr quondam allegaverat. Quod ex tribus principiis, & non pluribus, nec paucioribus, omnia fiant, defenditur magis quam ostenditur. Privationem, quæ nihil est, esse principium, vix unquam satis: cum manifestius sit illud, non entis nullas esse proprietates. Jam deinde, cum Aristoteles entis continui, vel integralis, infinita inducat principia, quæ vocat infinita in potentia, & non actu; cur simile commentum non invehatur in compositum essentiale: mox, ex his tribus principis, duo convertit in causas. Hinc multorum remorsus, vix intelligentium, ea, ex quibus res componitur, causas esse compositi. Inde difficultas causam in communi definiendi, dum in causarum numerum adscita sunt elementa, ex quibus res fit à causis suis. Reliqua octo librorum fundantur in quibusdam ex motu sumptis principiis. Quod non sit motus omnium possibilium tardissimum, nec item velocissimum, haud assequor demonstratum ab Aristotele, quibus sublati, omnia labascunt. Video ex his principiis itum esse ad falsissima, scilicet ad æternitatem mundi, ad tollendam Deo libertatem, atque similia. Ducimur etiam ad partem capilli, quæ divisa compleat cælos: quod ipse, nisi à Deo reveletur, credere nunquam hominibus potero. Quomodo etiam in refractione & condensatione eadem non aucta quantitas plus vel minus loci occupet, liceat ignorare nec credere. Quid tempus sit & locus, nihil ex Aristotelis Philosophia intelligo: veriora & altiora visa sunt Augustini de tempore documenta. Potissima operationum omnium principia, calor & frigus cum designentur, videmus carnes, cum in ferventi olla, magnoque igne tam serò absumuntur, citius multo in alia converti in debili stomacho: & item ipsas sto-

E

„ machi teneras carnes haud absumi; fortissimas
 „ alias, immixtas absumi quantocius. Aurum nun-
 „ quam in fornace, de facili in quadam aqua col-
 „ liquefieri; in illa plumbum, tam resolutu fa-
 „ cile metallum, haud eliquari, perfacile verò in
 „ alia aqua. Sexcenta invenias hujusmodi, sine
 „ solutione, sine exitu. Cogimur passim ad oc-
 „ cultas qualitates, ad latentes & ignotas causas
 „ in obvis & quotidianis effectibus refugere. Alii
 „ mox, pro omnium supplemento, ad causam
 „ primam aufugiunt. Unde Philosophia hæc seip-
 „ sam fateor ignorantissimam. Propter quæ & si-
 „ milia fateor ingenue mihi suspectam videri hanc
 „ Aristotelis, quam terimus, viam, & vix quid-
 „ quam firmis animo impressum meo. . . Idem
 „ porro fuisset de Philosophia morali, atque de
 „ metaphisica, si de bono & malo, de fine &
 „ mediis, . . de divinis & altissimis ac futuris re-
 „ bus, Deus noster haud dignatus esset nos la-
 „ culenter instruere. „ Hactenus vir ille sapien-
 „ tissimus.

23 Alios veterum Philosophorum errores, alias
 cæcitates, alias ineptias memorat Augustinus 8.
 Civit. 2. ut Thales Milesi, qui aquam posuit
 rem principium. Anaximandri, qui non ex una
 re, sicut Thales ex aqua, sed ex suis principiis,
 res quasque nasci putavit, iisque infinitis, ex
 quibus mundi innumerabiles gignerentur, qui
 modo dissolverentur, modo iterum gignerentur.
 Anaximenis, qui omnes rerum causas æ-
 ri infinito dedit. Anaxagoræ, qui dixit, ex
 infinita materia, dissimilibus inter se partibus
 constante, rerum omnium genera, pro mo-
 dulis & speciebus propriis singula fieri. De
 quibus aliisque ejusmodi videri potest August.
 tum ibi, tum capitibus ac libris sequentibus.

24 Luber aliam Philosophorum sectam nuper
 resuscitatam commemorare, Aristotelicæ dia-
 metraliter adversam, quæ ferè in totum exsi-
 bilis, quæ tum ipse, tum innumeri post ip-
 sum Philosophi, a tringenteseculis, de materia,
 forma, tribus rerum naturalium principiis, ac-
 cidentibus, animâ brutorum, &c. scripserunt.
 Nec tamen veriora vel solidiora ipsi tradunt,
 sed fidei principiis minus consona, deque mul-
 tiple errore admodum suspecta, inter quæ
 varia quoque sunt paradoxa, Democritique &
 Epicuri fragmenta, quæ Ecclesiæ Patres semper
 averfati sunt, quæque Lactantius Firmianus jam
 dudum solidè confutavit, explositque. Et ideo
 Renati Cartesii (antiquatæ illius sectæ Novæ-
 toris) opera notavit & circumfripfit Ecclesiæ,
 dum ea in indicem librorum prohibitorum
 Alexandri VII. jussu retulit.

25 Ex memoratis itaque Philosophorum sectis,
 opinionibus & erroribus, jam videt, quisquis
 sapit, adeò cæcutire rationem humanam, di-
 vino magisterio destitutam, etiam in minimis,
 rebusque ob oculos nostros constitutis, ut
 tota ferè Philosophia incerta sit, vel erroribus
 obnoxia, dum sola humana ratione philoso-
 phicæ veritates investigantur. Ita ut mirandum
 sit, multumque mirandum, tot homines vi-
 dere, suæ prudentiæ, in ea sola fundatæ,

adeò innitentes, homines sui cerebri, usque
 adeò adorantes quascumque suæ mentis cogi-
 tationes, quasi ratio (falli nescia) cum ipsis
 nata, monitoraque sit, nec SS. Patrum, vel
 aliorum Sapientum indigeant in magisterio, vel
 auxilio; sed ex ipsis omnia facile assequi pos-
 sint; cum tamen istorum humanæ rationis exal-
 tatorum maximus Aristoteles (quem multis
 pro Christo, & Averroem pro Petro esse,
 Melchior Canus olim deploravit) cum sua illa
 ratione toties lapsus fuerit, tam modicamque
 lucem philosophicis tenebris atulerit, ut præ-
 cipua laus ipsius obscuritas sit, tuncque mo-
 dicam etiam difficultatibus lucem dedit, ubi
 majorem dare debuit.

Enimverò ubi clarior esse debuit Aristoteles, 26
 nisi ubi primum, nec ulterius probandum,
 omnium proinde principiorum clarissimum
 principium explicandum suscepit? eo tamen ipso
 loco, ubi id suscepit, pro tota explicatione,
 tres attulit illius conditiones. Primam, ut con-
 tra illam mentiri sit impossibile. Secundam, ne-
 gativam, cui sexcentas similes assignare potuis-
 set. Tertiam, ut sit notum cunctis. Verum in
 prima vel petit principium, vel idem explicat
 per idem. Quamvis enim omne, contra quod
 scitur impossibile esse mentiri, sciat non in-
 digere probatione; quisquis tamen ignorat quid
 sit ita firmum, ut probatione non egeat, pariter
 ignorat, quodnam illud sit, contra quod men-
 tiri seu errare impossibile sit. Per secundam,
 utpote negativam, tenebræ non dissipantur.
 Quia per negationes nihil positivum ritè expli-
 catur. Cum enim homo v. g. tam sit non
 equus, non leo, & sexcenta hujusmodi, quàm
 non lapis: natura hominis non magis explica-
 tur dicendo quòd sit non lapis, quàm dicendo
 quòd sit non equus, &c. Tertia conditio vel
 sola sufficit, vel non est idonea; cum pluri-
 ma non probanda à plurimis ignorentur.

Si dicas, prima principia ea esse, quæ con- 27
 grue explicata, sine probatione ab omnibus
 acceptantur. Optimè. Sed (præterquam quòd
 hoc solum absque aliis conditionibus sufficiat)
 Aristoteles ignoravit rationem, ob quam ne-
 cessariò verum est principium, quod, ritè ex-
 plicatum, absque probatione, accipitur ab om-
 nibus. Non solum ignoravit, sed nec eam da-
 re potuit, qui naturam sublunarem à Deo fieri
 gubernarique pernegavit. Quòd enim princi-
 pium, ab omnibus absque probatione recep-
 tum, sit necessariò verum; vera unicuique ra-
 tio est, quia quod ab omnibus, absque pro-
 batione, ut verum recipitur, hoc natura do-
 cet. Quod autem natura docet, hoc Author
 naturæ docet, qui nec fallere potest,
 ut demonstravi to. 1. de Deo dist. 2. n. 57.
 58. 72. & 73.

Si autem natura sublunaris à Deo non est, 28
 nec à Deo dirigitur (prout ex communi Pa-
 trum narratione Philosophus sensit) non est
 consequens à Deo doceri, quod natura do-
 cet. Si verò quod natura docet, à Deo non est,
 natura profectò, sine Deo, tam errare potest

quàm ego; ut perspicuè ibidem demonstratum est. Igitur nullum est in homine principium necessariò verum, in opinione Aristotelis. Nihil igitur firmum in tota Philosophia illius, nisi corrigatur. Ecce quomodò (cum humana sua ratione tam præcellenti) cæcutit Philosophorum maximus.

CAPUT III.

Ingens humana rationis defectus, tertio demonstratur, palpabiliter ostendendo, quàm insufficientis & erratica sit circa Deum & divina.

29 **Q**uòd si minimis & obviis in rebus adeò pateat cæcitas, defectuositas, & fallibilitas humanae rationis, doctrinaeque in ea sola fundatae; inde à fortiori concluditur ingens cæcitas, defectuositas, erraticaque fallibilitas ipsius circa Deum, ac divina; vehementerque proinde decipi humanae rationis exaltatores, qui Theologicas veritates ad ipsius penè solius stateram appendunt, sacrasque de iis auctoritates ad præscriptum ejusdem inflectunt.

30 Ingens quippe defectus & insufficientia rationis humanae Theologicis ac divinis in rebus palpabiliter ostenditur, 1°. Quia solemne est principium, ab omnibus, ipsis quoque Gentilibus receptum, quòd humana ratio se habeat ad Deum & divina, sicut noctua ad solem, ut tradunt Plato, Pythagoras, Aristoteles 2. Metaphys. Trismegistus, & alii humanae sapientiae Principes, apud Cyrillum nostrum Alexandr. l. 2. contra Julianum. Manifesta verò est debilitas & defectuositas noctuae ad cognoscendum solem.

31 2°. Eandem defectuositatem evidenter demonstrat infinita Dei elevatio ac distantia à mente nostra, praesensque incapacitas nostra ad Deum aliter cognoscendum, quàm per species imaginisque creaturarum, quibus infinitè dissimilis est.

32 Eandem manifestat experientia innumerabilium errorum, in quos foedè prolapsi sunt Philosophi Gentiles, quotquot Deum ac divina solà humanà ratione investigarunt. Humana quippe ratio, cui nimium creduli fuerunt, ipsis imprimis persuasit, se à seipsis, non à Deo, esse sapientes & bonos, etiam illis qui non negarunt se à Deo, non à seipsis factos homines. „ Virtutem „ (ait Romanus Orator ac Philosophus, communi Philosophorum Ethnicorum nomine) „ nemo unquam à Deo acceptam retulit. Propter virtutem enim jure laudamur, & in virtute rectè gloriamur. Quod non contingeret, si id à Deo donum non à nobis haberemus. „ L. 3. de natura Deor. & infra. „ Judicium hoc omnium mortalium est, fortunam à Deo petendam, à seipso sumentem esse sapientiam. „ Consonat præstantissimus Græcorum Orator ac Philosophus Isocrates: „ quod à Deo datur, esse bonam fortunam; quod à nobis ipsis, bonum consi-

Tom. I.

lium. „ Similiter Horatius moralis Poëta epist. ad Lollium.

Sed satis est orare Jovem, qui donat & au-

fert;

Det vitam, det opes; æquum mi animum ipse parabo.

Deinde Aristoteles, quo nullus amplius fedit ingenio suo, nullus ratione & ingenio plus valuit, nullus Majorum auctoritatè minori in pretio habuit, nullus etiam, divinis in rebus, tam turpiter erravit, ut n. 19. vidimus. Quid de ipso, aliisque Philosophis dicam, qui plusquàm decem sæculis Christum præcessere? Ut omnes agnosceremus, quàm defectuosa & insufficientis sit ratio purè humana, ad Deum & divina cognoscenda, nisi accedat doctrina divina; Dei providentià factum est ut ingeniosissimi, acutissimi, subtilissimique Philosophi, assiduo improboque labore in divinis explorandis defudarent. Quàm parùm verò profecerint, testis est Tullius l. 1. de nat. Deor. dicens: „ De natura Deorum tam variae sunt doctissimorum hominum, tamque discrepantes sententiae, ut magno argumento esse debeat, causam, id est, principium Philosophiae esse nescientiam, prudenterque Academicos à rebus incertis assensionem cohibuisse. „ Qui deinde, expositis pugnantibus Philosophorum placitis, Deos ac providentiam ponentium & negantium, aliisque pluribus, nec parvis disceptans, de figura, loco, sedibus, actione, & otio Deorum, subdit: „ quorum opiniones, cum tam variae sint, tamque inter se dissidentes; alterum profectò fieri potest, ut earum nulla; alterum certè non potest, ut plus una vera sit. „ Refutatisque omnibus, tandem acutissimus ipse prudenti simulque satius existimavit academizare, quàm in tanta incertitudine aliquid definire.

En palpabilis demonstratio deficientis rationis summorum ingeniorum post tam improbum tot sæculorum studium. Eant igitur profusi humanae rationis adoratores, humanamque rationem extollant, ut lubet. Dimittendi quippe sunt, ut desipiant, si tam palpabili exemplo proficere nolint ut sapiant.

Nec dicant, à nobis ipsis to. 1°. dist. 2. ratione naturali demonstratam Dei existentiam, probatumque, quòd notitia Dei insita sit hominibus cum natura ipsa. Quamvis enim ita sit, ipsa tamen humana ratio, sibi relicta, contra illam ipsam Dei existentiam, sic demonstratam, sic per se quodammodo notam, mox ex adverso tot suscitatur lites, torque & tam difficiles quaestiones, ut iis implicata secum ipsa pugnet, nec exitum inveniret, nisi fides succurreret, ipsaque humana ratio, caelesti fulciretur corrigereturque magisterio.

Et idèd S. Thomas 2. 2. q. 2. a. 4. docet necessarium esse credere, non solum ea quae sunt supra rationem, sed etiam ea quae per rationem cognosci possunt. Et ad 1. quòd investigatio naturalis rationis non sufficit humano generi ad cognitionem divinarum, etiam quae ratione naturali ostendi possunt. Cujus rationem triplicem assi-

E 2